ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/257 (2020/HC-S-A/03)
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: (ނަމާއި އެޑްރެސް ސިއްރުކޮށްފައި)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރެ ކުޑަކުއްޖަކާއި ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްހީޖާ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޝީމާހާޖް ފަހުހީ

ޙުކުމް ތާރީޚް: 25 ޛުލްޤަޢިދާ 1444 / 14 ޖޫން 2023

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 04 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1441

29 ޖަނަވަރީ 2020

އިބްތިދާއީ ކޯޓުން ނިމުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 211/[redacted]/2017
- ނިންމި ބައި: [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ދައުވާ: އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ފައިދާކުރާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 15 އޮގަސްޓް 2017 ● ނިންމުނު ތާރީޚް: 28 ނޮވެމްބަރު 2019

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/257 (2020/HC-S-A/03) މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭޕީ.އަޙްމަދު ޖަނާޙް

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭޕީ.އާމިނަތު ސަޢީދާ

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭޕީ.ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭޕީ.އިބްރާހީމް ޝަމީމް

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް

(ނަން ސިއްރުކުރެވިފައި)

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭޕީ.ޢަލީ ޝާކިރު

ޖިންސީ- ކުށުގެ ޝަކުވާ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން- ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 9 ވަނަ މާއްދާ، 24 ވަނަ މާއްދާ.

ނޯޓު: މިމައްސަލައިގައި އަނިޔާވެރިވި ކުދިންގެ ނަންތައް ނުވަތަ އިބާރާތް މައްސަލައިގެ ޝަރުޢީ ދަށުން ޖިނާއީ އިސްތިއުނާފު ހައިކޯޓުގެ ފަރާތުން ވަކިކޮށް ދައްކާލުމަށް ނުވަތަ ޝާއިޢުކުރުމަށް ހުއްދަ ކުރެވޭނެ އެއްވެސް ހިނދަކަށް ނުވަތަ މިފަދަ ކަންކަން ހިންގާ ދައުލަތުގެ ޤަވާޢިދުތަކަށް ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް ވަކިމުސްތަޤިއްލު ހާލަތެއްގައި މިޤަރާރު ހުށަހެޅޭނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނުގެ ޚިޔާލު: (މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު އާއި ފަނޑިޔާރު މޫސާ ޢާރިފް ވެސް ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، [redacted]، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/[redacted]/211 ޤަޟިއްޔާ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ [illegible] [illegible] ޢުމުރުގެ ފަރާތުން [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފެކެވެ.

2. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ [redacted] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް") އެވެ.

3. އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ މައްޗަށް [redacted] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/[redacted]/211 ޤަޟިއްޔާގައި އުފުލުން ދަޢުވާއަކީ، 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ތާރީޚު އެކި ދުވަސްވަރެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] 15 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖަކާ[1] މެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއެވެ.

4. މިދަޢުވާ އުފުލިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 24 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުންނެވެ.

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

5. ދަޢުވާގައި ބުނާ [illegible] 28 އޮގަސްޓް 2015 ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] މީގެ ފަހުން މި ޙުކުމުގައި [illegible] "[illegible]" ގެ ގޮތުގައެވެ.

[illegible] ކަމަށެވެ. [illegible][2] [illegible]

ފަރާތުން ކުއްޖާގެ މަންމަ [illegible]

6. ބުނެވުނު [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

7. [illegible] 3 [illegible]

[illegible] 1 [illegible] 2015 [illegible]

[illegible]

8. [illegible]

8.1 [illegible] 03 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

8.2 [illegible] 2015 [illegible]

[illegible]

[illegible]

8.3 [illegible]

[illegible]

---

[2] [illegible]

[redacted] ކުރިކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެއެވެ.

އަދި ދައްކަންނުޖެހޭ ތަންތަން ދައްކައި އެތަންތަނުގައި އަތްލާން ބުނާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

[redacted] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން:

9. ބުނެވިދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިނގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [redacted] ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

10. [redacted]، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 211/[redacted]/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައިހުރެ ކުޑަކުއްޖާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިނގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ޝައްކުން ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ. މިފަދައިން އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތަކަކީ:

10.1 މިދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް 5 ހެކި ހާޟިރުކޮށް ހުށަހަޅާފައިނުވުން.

10.1.1 މިގޮތުން ނިންމުމުގައި ހައިކޯޓުން ނިޔާކޮށްފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] ވ. ދިވެހި ދައުލަތު (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)[3] ޤަޟިއްޔާގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާ

---

[3] 2014/HC-DM/01

ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގައިކަމަށް، ދަޢުވާގެ ސަބަބުތައް ހިމެނުން ގޮތުގެ ޙުކުމް[4] ގެ ފަހަރަކުތަކުން ނުކުތާގެ (ނ) އަދި (ރ) އަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމަށް.

10.1.2 އެގޮތުން، އެންމެހާ ދަޢުވާތަކުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވަނީ، ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ ކުށަކީ މުއައްސަސާތަކުން މާއްދާ އިސްތިޢުމާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) އަދި، މިމާއްދާގެ ބަންދުކުރަން ފަށް ބޭނުމުގެ ހުކުމް ހުކުމްކުރުމުގައި ވަކިވަކި ބޭނުމުގެ ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ބެލިފައިން ހުކުމް ނުކުރެވުނު، ހައިކޯޓުގެ އަދި ބަޔާން ވ. ދިވެހި ދައުލަތު (އޮޖީބީ ޖުޑީޝަލް ބޯޑު) ގެ ސިފައިންގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ، މިގޮތުސަތުގައި ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ބައްޕައި، މަސްވެރިން ކޮށްދީފައިވާކަމަށް ބުނެ މަސައްކަތް އަދާކުރުމަށް ހުކުމްއާއި، ކުއްޖާ މިވަރަކަ ކުށްއިހުތިރާމް އަހު އިވެހެއްޓުމަށް ބުނާ ކުއްޖާގެ ބައްޕައަށް މިހާރަކަ ކުށްއިހުތިރާމް ބުނެ ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އަދާކުރުމާ ހުކުމްއާއި، ކުއްޖާ މިވަރަކަ ކުށްއިހުތިރާމް ބުނެ ލިބުނު ހުކުމްއާއި، ކުއްޖާއަށް ޖިނާޔީ ގޮތް ލިބިފައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން އެނގިފައިވާކަމަށް ބުނެ ލިބިފައިވާ ހުކުމްއާއި، އަދި ޖިނާޔަތް ރިޕޯޓުގައި ބައްޕަވާފައިވާ ކަނޑައަޅާލައި، އެއްވެސް ހުކުމް ކަނޑައަޅައި ބަހައްޓާފައިވާކަމަށް.

10.2 ކުރިކުރިންނަށް ޖިނާޔީ ގޮތުގައި މިކަންތައްތަކުގައި މާއްދާ އިސްތިޢުމާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު[5] ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބައްޕަކަމާ މިންވަރަށް ހުކުމް ހުކުމްއިން ހުށަހެޅުއްވުމުގައި، ދުން ބަލަން ޖެހޭނީ، ސަބަބުތައް ޤާނޫނު ހުއްދަކަމާ އެއްބަޔަށް ހުކުމްކުރާއިރު، ވެރިކަމުގެ މައްސަލަ ބަލައި ވަޒަންކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ސަބަބުތައް ނެތި މިންގަނޑެއް ދޭހަވާ ސާބިތުވެފައިވާ، މިފަސްކުރުމުގައި، އެމިންވަރަށް ހުކުމް ލިބިފައިވާ ބައިޓް، މިހާރުސާބިތު އިސްތިޢުމާލު ދައުރުވާ ހަރުފު ގުޅުވެން ހުކުރާ އިތުރު ހުއްޓުމް ފެނިއްޖެ ނުވަތަ ހުރިހާ އެއްގޮތްސާއްވެސް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވުން، މިއެވެ.

---

[4] [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 211/[redacted]/2017 ޤަޟިއްޔާ

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

11. [redacted]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 211/[redacted]/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ނުވާކަމަށް ބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައި ވެއެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ؛

11.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

11.2. އިންސްޓިޓިއުޓް ފޯރ [illegible] އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓް[6] ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވާ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

11.3. އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްގެ ޑޮކްޓަރު [illegible] ރިޕޯޓް[7]ގައި ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއްނެތި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

12. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުގެ 3 ނުކުތާއެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވިޔަސް، އިސްތިއުނާފުގެ 2 ވަނަ ނުކުތާ އަދި 3 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުވާލަކީ، މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ [illegible] މިމައްސަލައިގައި ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ އެވެ.

---

[6] [illegible] ނަންބަރު [redacted]

[7] ނަންބަރު [redacted]

[illegible]: [illegible]

13. [illegible] 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވަނީ،

[illegible] 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]:

(ހ) [illegible]

(ށ) [illegible]

(ނ) [illegible]

(ރ) [illegible]

(ބ) [illegible]

(ޅ) [illegible]

(ކ) [illegible]

(އ) [illegible]

(ވ) [illegible]

(މ) [illegible]

(ފ) [illegible]

(ދ) [illegible]

14. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކުން އަދަބުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކަށް، އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 5 (ފަހެއް) ބާވަތުގެ ހުރި ހާމަކުރުމުގައި ވަކިވަކި ބާވަތްތަކުގެ ހާލަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ބުނެފައިން ހާލަތުގައި ނުހިމެނޭ ކަމަށް ހައިކޯޓުގެ **ޢަލީ ޝާކިރު ވ. ދިވެހި ސަރުކާރު (އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)**[8] ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު މިމައްސަލަ[9] ހައިކޯޓުގައި ހިނގަމުން ދަނިކޮށް، **ޢަލީ ޝާކިރު ވ. ދިވެހި ސަރުކާރު (އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)** ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ދިވެހި ސަރުކާރު (އެޓަރނީ ޖެނެރަލް) ވ. ޢަލީ ޝާކިރު**[10] ގަޟިއްޔާގައި ބާޠިލުކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކުން އަދަބުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކަށް، އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 5 (ފަހެއް) ބާވަތުގެ ހުރި ހާމަކުރުމުގައި ވަކިވަކި ބާވަތްތަކުގެ ހާލަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ބުނެފައިން ހާލަތުގައި ނުހިމެނޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ، އެޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނިފައިވާ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަމަށެވެ.

16. އަދި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ އަމަލުތަކުން އާންމު ގޮތުގައި ހިނގައި އުޅެނީ ތަންތަނުގައި ސިއްރުން ކަމަށް ވާތީއާ، އެފަދަ ކުށްތަކާ ގުޅޭ ހެކިހޯދުން ދަތި ކަމަށްވާ ހާލަތްތަކުގެ ގޮތުން ބާރުއަޅާތީވެ، ޤާނޫނުގައި ވަކި 12 އަހަރުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، އެހެންކަމުން، އަދި ދަޢުވާކުރުމުގެ ވަކިމުއްދަތު ކަނޑައެޅުމުގެ ހާލަތްތަކުގައި ވަކިވަކިން ދުސްތޫރީ ނުވާނެ ކަމަށެވެ. އަދި ދިރާސާކޮށް 12 އަހަރުގެ ހާލަތު ވަކިވަކިން ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކާއި، ކުށްވެރިޔާގެ ހާލަތާއި، އަދި ދިރާސާކޮށް ބެލުމަށް ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ހާލަތުގެ

---

[8] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-DM/01

[9] ބަލަމުންދިޔަ ހައިކޯޓުގެ 2022/HC-A/257 (2020/HC-S-A/03) ގެ ޝަރީޢަތް

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/16 ގެ

ނުވަތަ ޝަރުޢީ ކަނަވެރު ކުރުމުގެ ގޮތުން ފަނޑިޔާރުންނަށް ބާރުދީފައިވާނެ ތަސްދީޤުކުރެއްވުމުގެ ގޮތުގައި ކަމަށްވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[11]

17. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފާތިމަތު ޝިރުމާ ވ. އިބްރާހިމް ފުއާދު[12] ޤަޟިއްޔާގައި ލިޔުނު މައްސަލަތަކުގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާ ދޫ ހުޅަނގަރަށް، އާދައާ ޚިލާފަށް ބުރަކަމުން ގޮތުންކަމަށް ހުޅަނގަނޑު ނުވަތަ ޝަރުޢީ ކަނަވެރުކުރުމުގެ ގޮތުން ފަނޑިޔާރުންނަށް ބާރުދީފައިވާނެ ގޮތެއް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[13] އެ ގޮތް ތަކަކީ؛

1. ކުއްޖާގެ ހުޅަނގު އެތެރެވުމުން އަދި ބާރުވެރިން އެއްޗެހި ބެލުމާއި،
2. ސަރަޙައް އޮފީ ފަރާތުގެ އަމުރުފާއި އަޅުވެރިކަމާއި، އަނިޔާލިބުނު ކުއްޖާގެ އުމުރު ހުރިހާ ގޮތުގެ މައްސަލައާއި،
3. އަނިޔާލިބުނު ކުއްޖާ މުއްސަނދި ބަލަހައްޓާ ސަރަޙައް ކުރުމުގައި އެއްވެސް ނުރައްކާއެއް އޮތްތޯ ބެލުން؛ މިއެވެ.

ޖިމާޢަސަކަތުން ތަޙުޤީޤުކުރުން

18. ބުނެވިދާނެ އިސްތިއުނާފަށް، ޖިމާޢަސަކަ ދަށު ކޯޓުގައި ހިނގައިދިޔަ ކަނޑައެޅިފައިނުވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފާޑު އާއި، ފާތިމަތު ޝިރުމާ ވ. އިބްރާހިމް ފުއާދު ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު ބާރުދީނުވުން އިސްކޮށް ޖިމާޢަސަކަތުން ތަޙުޤީޤުކުރެވުން ނުވާނެކަމަށް އިސްތިޢުނާފު ކަމުގޮތް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ އުޞޫލު ފާހަގަކުރުން ހިނގާފައިވާ ހާލަތްތަކަށް ތަޙުޤީޤުކުރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން މައްސަލަތަކުގެ ބަލައި ނިންމާފައިވާކަމުން ޖިމާޢަސަކަތުން ފެނޭ ޖިއުސްތިއުނާފު ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ފާހަގަ ހުށަހެޅޭ އޮޅިގެން ފާހަގަކުރުގައި ނުދެކެމެވެ.

---

[11] ފާތިމަތު ޝިރުމާ ވ. އިބްރާހިމް ފުއާދު (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77)

[12] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

[13] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2018/SC-A/24 ޤަޟިއްޔާގެ ސަފްޙާގެ 27 ވަނަ ނަންބަރުގައި

19. ނަމަވެސް މިއިސްތިއުނާފަކީ، މިމައްސަލަ ދަށުކޯޓުގައި ހިނގުން ފަހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފާއި ކަރުދާހާއި، މިއިސްތިއުނާފުގެ މިމައްސަލައަށް ތަޢުލީމީގޮތުން ގޯސްކަމުގެ ވާހަކަތައް ދަށުކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

20. މިގޮތުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ؛

20.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްނުކުރައްވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެއް،

20.2. ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެއް،

20.3. އިންޑިޔާ ގެސްޓް ޑޮކްޓަރުގެ ރިސަރޗްގެ ދެޤާ ޖުމްލަ ރިޕޯޓަށް ރިޢާޔަތްނުކުރައްވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާ އެވެ.

21. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ؛

21.1. ކުއްޖާ ބުނި ކަމަށް ބުނާ، މިހުން ދައްކާފައި ހުރި ވާހަކަތަކާއި، ކުއްޖާ އެވާހަކަ ކިޔައިދިން ކަމަށް ބުނި ތަރުޖަމާނާ އެހެންނަމަވެސް ދިފާއުގައި ބަޔާންކޮށް، ވަކިން ބޭނުން ތަފާތުކަން؛ (މިގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ހިސާބުގައި ހުރި ކަންތައްތައް)

21.2. ކުއްޖާ ބަޔާންދިން ހިފައިވާ ބަޔާން ކުއްޖާގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓުގައި ކުއްޖާ ދައްކާފައި ހުރި ވާހަކަތަކެއްވެސް ވަކިން ބޭނުން ތަފާތުކަން؛ (މިގޮތުން، ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުއްޖާ ކިޔައިދިނުމާއި ގުޅޭ)

21.3. ކުއްޖާގެ ޢާއިލާ ފަރާތުން ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާކުރާކަން އެނގޭތީ، ނަފްސާނީގޮތުން ކުއްޖާއަށް ގެއްލުންތަކެއް ވެފައިވުމަކީ، ސިފަ އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކުން ދައުލަތުން ސާބިތުކުރުން ނުކުރެވޭކަން؛

21.4. ކުއްޖާއަށް އެހެން ފަރާތްތަކުން ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަން އެނގޭއިރު، ފޮރެންސިކް މެޑިކަލް ރިޕޯޓުން ސާފު އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކުން ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދެވޭކަން؛

21.5. މިވާހަކައަކީ، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާމެދު [illegible] ކުއްޖާ ނުރައްކަލުގައި ހަދައިގެން ދައްކާފައިވާ ވާހަކައެއްކަން؛

[illegible]

[illegible]:

22. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޗާޖްޝީޓުން[14] ހުށަހެޅި ހެކިތަކަކީ؛

22.1. ކުއްޖާގެ ފޮރެންސިކް މެޑިކަލް ރިޕޯޓް[15] އަދި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް[16]

22.2. އިޖްތިމާޢީ ޙާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓާއި[17] އަދި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް[18]

22.3. ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓާއި[19] އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް[20]

22.4. ތަޙުޤީޤަށް އަނިޔާލިބުނު ކުއްޖާ ދީފައިވާ ބަޔާނާއި[21]، އިންޓަވިއު އޮޑިއޯ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ

22.5. ކުއްޖާ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ކޮއްކޮގެ ބަޔާން[22]

22.6. ކުއްޖާ [illegible] ކިޔަވައިދިން ފަރާތް[23]

---

[14] [redacted] ޕްރޮސިކިއުޝަން ފައިލް ނަންބަރު [redacted] ޗާޖްޝީޓް

[15] އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްގެ ނަންބަރު [redacted] ފޮރެންސިކް މެޑިކަލް

[16] ޑރ. [illegible]

[17] މިނިސްޓްރީ [illegible] ކުއްޖާގެ އިޖްތިމާޢީ ޙާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓް.

[18] [illegible]

[18] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު [redacted]

[19] [illegible]

[20] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤަށް ދީފައިވާ ބަޔާން

[21] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤަށް ދީފައިވާ ބަޔާން

[23] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤަށް ދީފައިވާ ބަޔާން

22.7. ކުއްޖާ [illegible] [illegible] އެނގޭ ފޮޓޯ[24]

22.8. ކުއްޖާގެ މަންމަ[25]

22.9. ކުއްޖާގެ ބައްޕަ[26]

ތަޙުލީލުކުރުން

ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް އެތެރެކުރުން އެއްގޮތްވާ ބެލުން

23. ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް އެތެރެ ކުރުން އެއްގޮތްވާ ބަލާނެ މިންގަނޑުތަކަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ [illegible] [illegible][27] ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް އެތެރެކުރުން އެއްގޮތްވާ [illegible]

24. ކުއްޖާ ތަޙްޤީޤަށް [illegible] ކުއްޖާއާ [illegible]

---

[24] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު [illegible]

[25] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު [illegible]

[26] 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ދުވަހު [illegible]

[27] 2019/SC-A/77 [illegible] ނިޔާގެ 50 ވަނަ ނުކުތާގައި

25. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދަން ކުރި އަމަލުތައްވެސް ކުއްޖާ ބުނެދީފައެވެ. އެގޮތުން ކުއްޖާގެ [redacted] ކުރިކަމަށް ބުނެފައެވެ. އަދި ކުއްޖާ [redacted] ބުނުމުން "އޯކޭ ވާނެ" ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ބުނި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނެފައެވެ. އެހެންބުނުމުން "ވަރަށް މަޖާވާނެކަމަށް" އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނި ކަމަށާއި، އޭގެ ރައްދުގައި، [redacted] އޭ ކުއްޖާ ބުނިކަމަށްވެސް ބުނެފައެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުއްޖާއަށް ދައްކަން ނުޖެހޭ ތަންތަން (ބްލޫ ފިލްމްސް) ކުއްޖާއަށް ދައްކާ އަދި އެތަންތަނުގައި އަތުލުމަށް ބުނިކަމަށް ކުއްޖާ ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

26. ކުއްޖާ މަތީ ދައްކަން ފެށުމުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ރުޅިއައިސްގެން އަމަލުކުރި ގޮތް ވެސް ކުއްޖާ ބިރުގަންނަވާފައެވެ. އެގޮތުން، ކުއްޖާގެ އަތުގައި ވަރަށް ބާރަށް ހިފާ ދަމާ ހުރިކަމަށް ބުނެފައެވެ. ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީން ތަޙްޤީޤުކުރި ރިޕޯޓު[28]ގައި ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ކުރި ކަމަށް ކުއްޖާ ބުނި ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ސައިކޮލޮޖިސްޓަށް ހާޒިރުން ދިނުމުގައިވެސް ކުއްޖާ މިކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެހެން ނަހަމަގޮތުން އެދި ކުއްޖާ އާރަސްކުރިކަމަށްވެސް ބުނެފައެވެ. ކުއްޖާ މަތީ ދައްކަމުން ކުއްޖާ ގައިގައި ޖަހުމުން ކުއްޖާއަށް އިހުސާސްވި ގޮތް ކުއްޖާ ބިރުގަންނަވައިފައިވި ސައިކޮލޮޖިސްޓަށްވެ.

27. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ސާބިތު އުފެއްދުއްވައިފައިވަނީ، ކުއްޖާގެ ދިރާސާއި ދިން ދިނުމާ ގުޅޭއެވެ. ކުއްޖާ ޤާނޫނުން ކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާތަކުން[29] ހަވާލާ ފަހުމުދެވޭ ޖިންސީ ގޯނާ ހުރި ނުވަތަ ފިޔަވަޅު ހާސިލްކުރެވުނު ކުއްޖާ ބަޔާންކުރުމުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، ކުއްޖާ ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމީ،

---

[28] މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް ކުއްޖާގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރި ރިޕޯޓު

[29] މިސާލަކަށް:

[redacted]

މިސާލުތައް.

އެކުވެރިކަމާ ކުއްޖާއަށްކުރި ހިރާސްކޮށްކަމެވެ. ކުއްޖާގެ މަންމަ، ބައްޕަ އަދި ބޮޑު ބޭބެއިންގެ ފާޅުވުމުން އަނިޔާ ލިބުމުން ކުއްޖާއަށް ކުރުވުނު ހިރާސްކޮށްކަމުގެ ކުއްޖާއަށް ސާފުވެ ގޮތުގައިހިމެނިވިޔަ ކަމުން ބޮޑުވެއެވެ.

28. އަދި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ދެން ފާހަގަކުރާ އަނެއް ނުކުތާއަކީ، ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާނުގައި މިފަދަކަމެއް ދިނި ތަފްސީލުތަކުން ބައްޓަންކުރެވިފައި ނުވާކަމެވެ. މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި އެކި މަރުޙަލާތަކުގައި ކުއްޖާ ކިޔާދީ ދިނުމުގައި ބަޔާން އަދަދަކީ، ކުއްޖާގެ ބަހުގެ ސައްޙަކަން ގެއްލިގެންދާނެ ކަމެއް ނޫންކަމަށް ސަބަބުތަކާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއަކުގައި[30] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ކުއްޖާގެ ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާނާއި، ސައިކޮލޮޖިސްޓް ބަޔާނުގައި ހުރި ފަރަގުތަކަށް އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރައްވާ ފަރަގުތަކަކީ، ކުއްޖާގެ އިބްތިދާ ބަޔާންދިނުމުގައި ހުރި ފަރަގުތަކެވެ. މިގޮތުން ފަރަގުތަކަކީ، ކުއްޖާ އާ ސޯފާގެ ކައިރި ފަރުވާދެމުން، އެފަރާތްތަކުގެ ފަރުޝީ ހުރިހާ، ދަރިވަރުންނަށް ބުނެދޭ ފަދަ ބަސްތަކުގެ ވަރަށް ބިރުގަނެ ސޯފާ ބަދަލުން ގޮތް ދެބަސްވާ އަދިސާފުވާ ފަރަގުތައް ކަމުގައި ދެކެވެ. ކުއްޖާއާމެދު އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން އަމިއްލަ ގޮތުގައި ބައްލަވާ ފަރަގުތައް ކުއްޖާގެ ބަޔާނުގައި ހުރި ފަރަގުތައް އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިނުވެއެވެ.

29. ކުއްޖާގެ ބަޔާނުގައި ދެން އިތުރަށް ފާހަގަކުރެވުނީ، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މި ހާދިސާއަށް ފަހު އެކަން ހާމަނުކުރި ކުއްޖާއަށް އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ނުރައްކާތެރި ކަންކުރައްވާފައިވާ އެގޮތުން ކުއްޖާ ބުނެފައިވަނީ ކުއްޖާއާ ދިމާކޮށް [redacted] ބުނީ ދިމާކޮށްކަމަށެވެ. [redacted] އާ ހަށިއަށް ތަޅާފޮޅާ އުނދަގޫކުރާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެކަމާ ބުނި އައިސްގެން ކުއްޖާ އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް [redacted] [redacted]ގެފަރާތުން ދޫކުރައްވާ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ވެސް ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ކުއްޖާގެ ދިފާޢުން "ބަލި ހަކަތާކަމާ" ބުނެފައިވާކަމަށް ވެސް ބުނެފައިވެއެވެ.

---

[30] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77

30. ބުނެވިދިޔަ އުސޫލަކީ ކަނޑައަޅަން ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ކުއްޖާގެ ބަޔާން ތަފާތު ދިން ފަހަރެއްގައި ރިކޯޑް ކުރެވިފައިވާ ވީޑިއޯއާއި، ކުއްޖާގެ އިންޓަރވިއުގެ އޯޑިއޯ/ ވީޑިއޯ ރިކޯޑިންގެ އަން ބުނުމުން ކުއްޖާ މި ހާދިސާ ހިނގައިދިޔަގޮތުގެ، ތަފްސީލުން ފާހަގަކޮށް ބަޔާނާ ފަދަ ތަފްސީލު ތަފާތުތަކުގައި ކަން އެނގެއެވެ.

ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ޤަބޫލުކުރުން އުސޫލުތަކާއި ގޮތް

31. އަދިހާ ވިދާން ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ޤަބޫލުކުރުން އުސޫލުތަކާއި ބެލުމުގެ، ކުއްޖާގެ ހެކިބަސް ހިމާޔަތްކުރާ ދޫން ދިވެހި ހުރި ހެކިބަސްކަން ކުއްޖާގެ ހެކިބަހަށް ބަލައިގަތުމާ އާއި ބާރު ދިނުމަށް މިންވަރަށް ކަމަށް **ޝަރުޢީ ހެކިބަހުގެ ދަރަޖަ އަށް ފޯރާތީ** [31] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

32. ކުއްޖާގެ އެއްބަސް އެއްބާ ކުއްލިގެ ބަޔާން: އިސްތިއުނާފު ރަސްމީ ހޯދުމު ކުއްޖާއާ ގައިގައި ކުރެވުނު އަޅައިލުމަށް ހިފައިގަތުމަކަށް ބަދަލު ބަޔާންތަކުގައި ބުނެވިފައިވެއެވެ. އެންމެފަހުން އިސްތިއުނާފު ރަސްމީ ހޯދުމުން ގޮސްބަލާކަން ކުއްޖާއާއި އުފައިވާ މަންޒަރު މިކަމާއިގެން ނުފެނުނު ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެއްބަސްވުން މިހެނދުނު ކުއްޖާގެ ބަޔާނަށް މާބޮޑު ބަދަލެއް ނުވާ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

33. ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަން ހިއްސާކުރި ފުރަތަމަ ބަޔާން: ކުއްޖާގެ މަންމައާ ދެބެންގެ ދަރިކަ ހަވާލާދީ ޑޮކްޓަރަށް ދިން ބަޔާނުގައި[32] ކުއްޖާއަށް ކުއްޖާގެ މަންމައާ ބައްޕަގެ ފަރާތުން ޖިންސީ އަނިޔާ ދޭ ކަމަށް ބުނެ ޑޮކްޓަރަށް ހަރަކާތްތަކުން މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކުއްޖާ އޭގެއި ހުންނަން ބުނުން ނުވާކަން ބުނުމުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އިން ކުއްޖާ ދިފާސްކާރު ހަވާލާކުރެވުނު ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކުއްޖާއާ ދުރުގައި ދެކޮޅުން ވާހަކަތަކުގެ ތެރޭގައި މަންމަ ހުރި ގޮތުގެ ހަރަކާތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ޖިންސީ ބުނި ހާލަތު ހަވާލާދީފައި ސަލާމަތާ ގުޅުން ކުއްޖާގެ މަމަގެ ދަރިއަންނާއި (ނަން ސިއްރު ކުރެވިފައި) އާއި އިސްތިއުނާފު ރަސްމީ ހޯދުމުން ކުއްޖާއާއި ބެލި އެއްގޮތަކީ ހިނގާ ކަމުގައި ކުއްޖާ ބުނެފައިވެއެވެ.

---

[31] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ގެ ޤަޟިއްޔާ

[32] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަށް ހުށަހެޅި 09 ނޮވެމްބަރު ... ބަޔާން – [redacted]

ހެކިވެރިޔާ ބުނެފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކުއްޖާއަށް ލިބުނު އަނިޔާގެ އެއްވެސް ތަފްސީލެއް ކުއްޖާ ހެކިވެރިޔާއާ، ހިއްސާކޮށްފައިވާކަން ހެކިވެރިޔާގެ ބަހުން އިނގޭކަން ނެތެވެ. [illegible] ޝަރީޢަތަށް ދިން ބަޔާން[33] ގައިވެސް މިވާހަކަ ތަކުރާރުކޮށްފައިވެއެވެ. ހެކިތަކުން ކުއްޖާ އަށް [illegible]

34. ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ހެކިބަސް: ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ޝަރީޢަތަށް ދިން ހެކި ބަހުގައި[34] ހާދިސާ ހިނގިކަމަށް ބެލެވޭ ތާރީޚްގައި ކުއްޖާގެ އުޅުމަށް ބަދަލު އައިސްފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ވާހަކަ ކުއްޖާ ސީދާ ބައްޕަ ކައިރީގައި ބުނެފައި ނުވާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

35. ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ހެކިބަސް: ކުއްޖާގެ މަންމަ[35] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި އަދާ ކުރި ހެކިބަހުގައި ހާދިސާ ހިނގި ދުވަސްވަރު ކުއްޖާގެ އުޅުމަށް ބަދަލު އައިސްފައިވާކަން ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާގެ މަންމަގެ މީހާގެ [illegible] [redacted] [illegible]

---

[33] 25 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި [redacted] [illegible] ދިން ބަޔާން

[34] ކުއްޖާގެ ބައްޕަ 25 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ޝަރީޢަތަށް ދިން ބަޔާން

[35] ކުއްޖާގެ މަންމަ 25 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ޝަރީޢަތަށް ދިން ބަޔާން

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބޭބެއާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްވެސް ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާކަމަށް ކުއްޖާ ބުނިކަމަށް ބުނެ ކުއްޖާގެ މަންމަ ހެކިބަސް އަދާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުއްޖާއަށް އަނިޔާ ކުރިކަމަށްވެސް ކުއްޖާ ބުނެފައިވާކަމަށް މަންމަ ބުނެފައިވެއެވެ. ހާދިސާގެ ތަފްސީލު މަންމައަށް ކިޔައިދީފައިވާކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ [redacted] އަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން [redacted] ކަމަށާއި، [redacted] ކަމަށާއި އަދި ކުއްޖާގެ ގައިގާ [redacted] ހުރި ކަމަށާއި، [redacted] ދިން ކަމަށް ބުނެ ކުއްޖާގެ މަންމަ ހެކިބަސް އަދާކޮށްފައިވެއެވެ.

36. ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ހެކިބަހަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ ގައިގައި އަނިޔާގެ ނިޝާން [illegible] އެކަން [illegible]

37. [illegible][36]

37.1 [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible]

---

[36] [illegible]

37.2. ކުއްޖާ ކިބައިން ފެންނަ ބަދަލު އުޅުންތަކާއި، ކުރުތާ އިރުސްކުމަށްކަނިބު ޖިންސީ ގޯނާ ލިބިފައިވާ މީހެއްގެ ކިބައިން ފެންނަ އަލާމަތްތަކާއި އެއްގޮތް ކަންތައްތަކެއްކަމަށް ޖިނާއީ މިނިސްޓްރީގެ ތަޖުރިބާކުރެވިފައިވަނިކޮށް އެއް ގޮތަކަށްވެސް ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓެއް ހަދާ ކުރުމަށް ފޮނުވާފައި ނުވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

38. ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓު[37]

38.1. ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ ކްލިނިކަލް ސައިކޮލޮޖިސްޓެކެވެ.

38.2. ސައިކޮލޮޖިސްޓް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އާއިލާ މީހުންގެ ފަރާތުން ލިބުނު ޖިންސީ ގޯނާ ކިޔައި ދޫނު ކުއްޖާއަށް އުނދަގޫވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވުނު ކަމަށެވެ. އަދި މިފަދަކަމަކުން ކުއްޖާ ބިރާ ދުވަސްގައި އަތް އަޅައިގަންނާއި ލިބުނުކަމުގެ ބިރުވެރިކަމުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

38.3. މީގެ އިތުރުންވެސް ހިނގައިދިޔަ ކަންތައްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ކުއްޖާ [redacted] ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

38.4. ހިނގައިދާ ޖިސްމާނީ ނަފްސާނީ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުއްޖާގެ ބޮޑު ބޯޅަށް ފަރާތުން ކުރިމަތިވި ޖިންސީ ގޯނާގެ ސަބަބުން ނަފްސާނީ ގޮތުން ކުއްޖާއަށް އަސަރު ކުރި ދަރަޖައަށް އަސަރުކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

38.5. ކުއްޖާއާ އާއިލާ މީހުންގެ ފަރާތުން ވެސް ކުއްޖާއަށް އަނިޔާ ލިބިފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމާއި، އިސްތިޢުމާލު ކުރުމާ ފަރާތުން ސާބިތު އުފެއްދުމުގައިވެސް، ކުއްޖާއަށް ނަފްސާނީ ގޮތުން އަސަރުކޮށްފައިވެސް، ސިއްރު އިސްތިޢުމާލު ކުރުމާ ފަރާތުގެ އަމަލުތަކުން ކަން އެނގޭ ކަމުގެ ދަތުރުވެއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިޢުމާލު ކުރުމާ ފަރާތުން ބޭނުމުވެސް، އެކަން ރިޕޯޓުން ކަނޑައަޅާ ނުވާކަމަށެވެ. މިފަދަ ރިޕޯޓުން އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަކުން ލިބިފައިވާ ނަފްސާނީ ގެއްލުމަކީ، ސިއްރު މީހުން މީހުންގެ މީހުން އަމަލުން މީހުން ވަރަކުން ލިބިފައިވާ ގެއްލުމެއްކަން ދެއްކުމަކަށް ބެލެނިވެރިވެވުނެވެ.

---

[37] [redacted]

އެހެންނަމަވެސް، މިރިޕޯޓުގައި ސާފުކޮށް "ޖިންސީ ގޯނާގެ ސަބަބުން ކުއްޖާއަށް އެންމެ [illegible] ދަރަޖައަށް ނަފްސާނީ އަސަރުކޮށްފައިވާކަމަށް" ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިރިޕޯޓަކީ، ކުއްޖާ [illegible] ދިނުން [illegible] [illegible] ހެއްކެއްކަމުގައި ފެނެއެވެ.

39. ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓު:[38]

39.1 މިރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާގައި[39] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] 11 [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible]
>
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
>
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

39.2 ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓުގެ ބޭނުމަކީ، ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާކަން ދެނެގަތުމެވެ. އެގޮތުން މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓުން މައިގަނޑު ދެ ކަމެއް އެނގެއެވެ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[38] [redacted]

[39]

ޙުސައިން ޝަރީފް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[40] ޤަޟިއްޔާގައި ފާސްކުރެއްވި އަޣްލަބިއްޔަތުގެ ރައުޔުގެ ބަޔާނުގެ 46 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައިވެސް ޝަރީޢަތުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމާބެހޭ ޤާނޫނީ ޤަވާޢިދާ އެއްގޮތަށް ހޯދާ ހެކިކަމުގައި މިވެއެވެ.

39.3. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފާރިސް ނަޞީރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[41] ޤަޟިއްޔާގައި ޖިނާއީ ޝަރީޢަތް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި، ސައިންޓިފިކް ހެކިތަކާއި ފޮރެންސިކް ނަތީޖާތައް، އިތުރުން ތަޙްޤީޤު ތަކެތި ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ތަފާސީލާއި ހެކިބަސްތައް ކަނޑައަޅާ ގޮތާމެދު ސުވާލު އުފެދޭނަމަ، އެއިން ކޮންމެ ހެކިއެއްގެ ބާރު ކަނޑައަޅަންވާނީ ޝަރީޢަތުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

39.4. ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުގެ ހެކިބަހަށް އިތުރުން ހެކި ހުށަހަޅާ ގޮތުން، ޝަރީޢަތަށް ކުށް ސާބިތުކޮށްދޭ ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި ސައިންޓިފިކް ހެކިތަކާއި ފޮރެންސިކް ނަތީޖާތަކާ ގުޅޭ ހެކިތައް ހިމެނެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުސައިން ޝަރީފް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްސަލާ[42] ޤަޟިއްޔާގައި ވެސް ސައިންޓިފިކް ހެކިތަކާބެހޭ ގޮތުން ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. އެޤަޟިއްޔާގެ ބަޔާންކުރެއްވުމުގެ ނުކުތާގެ 47 ގައި ލިޔެފައިވާ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގައި ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ ހެކި ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޝަރީޢަތުން ކުށާއި ހެކި ގުޅިފައިވާ ކަން ކަށަވަރުކުރާ ގޮތް ކަނޑައަޅަން ޖެހެއެވެ. އަދި ހެކި ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުގެ ބާރު ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ތަފާތުވިޔަސް، ސާބިތުކުރާ ހެކިތައް ޝަރީޢަތަށް ވަކިން ފާހަގަކުރަން ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށް އެ ޤަޟިއްޔާގެ 47 ވަނަ ނުކުތާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންވެއެވެ.

---

[40] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/40 ޤަޟިއްޔާ

[41] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/24 ޤަޟިއްޔާގެ 41 ވަނަ ނުކުތާ

[42] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/40 ޤަޟިއްޔާ

އަކުރުތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށްވުރެ ފުރަގަސްކުރެވިފައެވެ. އެހެންކަމުން، އެފަދަ ސިޔާސަތުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދައިން މިސްކީނުންނާއި ދަރިފުޅާ ގުޅޭގޮތުން ފުރަގަސްކުރެވިފައިވާ މިބާރުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަމުގައި ބަލައިގަނެވެއެވެ.

40. މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު އުސޫލުތަކާއި ހަވާލާދީފައިވާ ޤަރީނާތަކުން، ކުއްޖާ މަންމަގެ ހިޟާނާ ކުރި ފަހުން ބަލަހައްޓަމުންދާއިރު، އެކަން އެނގިގެން މިހާރުވެސް ކުއްޖާގެ ބެލެހެއްޓުން ހިޟާނާ ކުރި ފަހުން ބަލަން، ކުއްޖާއަށް ޖެހޭ ގޮތް ލިބެންކަން އަދާކުރުމުގައި އެނގިފައިވާ ގޮތުގެ ޚިޔާލުތަކާއި، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ބަލަހައްޓައިދެނީ މިކަން އެއީ ހިޟާނާ ކުރިއިރު ކަން އެނގޭތީއާއި، ކުއްޖާ ތަޢުލީމު/ތަރުބިއްޔަތު ބަލައިދޭން ނުވި ފުރުޞަތުތަކާއި، ސްކޫލް ފޮނުވަން ކުއްޖާ މައިންބަފައިން ބަލަހައްޓާފައިވާ ކަމާއި، ކުއްޖާ ޕްރައިމަރީ މައިންބަފައިން ބަލަހައްޓައިދިނުމުގައި، ފުރަތަމަ ދަރިކަލުން ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދިން ގޮތަށް ކުއްޖާ ޖެހޭ އަހަރާ ދިރިއުޅުމުގައި އެކަން އެނގޭތީއާއި، ކުއްޖާ ސަލާމަތީ ސިފަތަކާ މައިންބަފައިން ބަލަހައްޓައިދިނުމަށް، އަދި އަޅުގަނޑުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުން އާއި ދިނުމުގެ ކަންކަމުގައި ކުއްޖާއަށް ޖެހޭ އަހަރާއި ސަލާމަތް ނަފުސާނީ ގޮތުން ދިރިއުޅުމަށް އެނގޭ ޚާއްޞަ ކަމަށް ބަލަހައްޓައިދިނުމަށް، މައިންބަފައިން ކުރިމަތިކުރި، ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދިނުން ދިނުން ބަލަހައްޓަދިނުމުގެ ޚާއްޞަތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ނުރަކަ ކުރިމަތިކުރީ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ކުއްޖާ ހަވާލުކުރުމުގައި ދަރިފުޅު ބޮޑުވަނީ ކަމަށް ބަލާ ބަލާނެ

41. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ފާޠިމަތު ޝިޔާޒާ ވ. ޢަބްދުއްލަޠީފު ޙުސައިން ވ. މުޙައްމަދު ޝުކޫރު**[43] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމަކީ ޤާނޫނީ އާއިލާ ހިޟާނާ ކުއްޖާ މައިންބަފައިން ބަލަހައްޓާ ގޮތެއް ސަލާމަތާ ކުރުމުގައި އެއްވެސް ނިންމަވާފައި އޮތް ޙުކުމެކެވެ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދިރާސީ ޙައްޤުގައި **(އާޢިޝަތު ޙުސައިން) ވ. ޢަލީ ޝާކިރު**[44] ޤަޟިއްޔާގެ 17 އަދި 18 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ކުއްޖާއަށް ހިޟާނަ ލިބޭ އާދައާ މިންވަރު ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަނޑައެޅުމަށް ހިޟާނަށް ކުރިމަތިވާ ހާލަތުގައި އޭގެ ހިޟާނާގެ އޮފްރާނުދާނުއި ބަލަހައްޓުން

---

[43] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

[44] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/16 ޤަޟިއްޔާ

[illegible]

42. [illegible]

43. [illegible]

44. [illegible][45] [illegible]

---

[45] [redacted] [illegible]

އަމުދުން ވަނީ އެއްވެސް ތަނެއްގައި އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަތްލައިފައިވާތޯ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން، ކުއްޖާއާ ސުވާލުކުރުމުން ކުއްޖާ ބުނެފައިވަނީ، އެފަދައިން އަތްލައިފައި ނުވާކަމަށެވެ.

45. އެހެންނަމަވެސް، ކުއްޖާ ގެއިން ނިކުމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި އިރު ކުއްޖާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ވާހަކަ ބުނެފައިވެއެވެ. ކުއްޖާގެ މަންމައާއި ބައްޕައަށް މިވާހަކަ އިވިފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ވާހަކަ މައިންބަފައިންނަށް ހިއްސާކުރުމަށްފަހު ދެން ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ޝަކުވާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

46. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] [illegible] ކުއްޖާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސައިކޮލޮޖިސްޓް[46] [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ކުއްޖާގެ [illegible] ކުއްޖާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާ [illegible]. [illegible]، ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

47. އިސްވެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ ކުށްވެރިންނާމެދު ހިންގާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު[47] ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[46] ސައިކޮލޮޖިކަލް ރިޕޯޓް [redacted]

[47] 12/2009

[illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [redacted] ނަންބަރު 211/[redacted]/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން [illegible] އެ ނިންމުން ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި މިބާވަތުގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު[48] ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން

ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު [illegible]

48. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއްކަމަކީ މިމައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު [illegible] ބުނެ [illegible]. [illegible] ހައިކޯޓުގައި 2019/HC-N-A/06 ޤަޟިއްޔާއާ [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން [illegible]، [illegible] 15 އޮގަސްޓު 2017 ގައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 އޮގަސްޓު 2017 ގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 27 އޮގަސްޓު 2017 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން [illegible].

---

[48] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

49. މިނުކުތާއާއި ގުޅޭ ގޮތުން ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، މިދައުވާ ފޯމު 15 އޮގަސްޓް 2017 ގައި ޕޯސްޓްކޮށް، އެކަން ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ސިޓީއެއް[49] ފޮނުވާފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2019/02/SC ސަރކިއުލަރގައި ޕޯސްޓް ކުރި ތާރީޚަކީ، ދައުވާ އުފުލި ތާރީޚަކަމަށް ބަލަންވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮތުމުން، މިދައުވާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަދޫދު ފަހަނައަޅާ ވެފައިވާ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

ދައުވާ ސާފު ނުވުން

50. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ދެކަމަކީ، އިޖުރާއީ ކަމަކީ، މިމައްސަލައިގައި ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚާއި އެނގެން ނެތުމުން، ޖިނާއީ ނުވަތަ ދިފާޢު ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކަށް، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފޯމު ދަށުގައި އެޕްލިކޭޝަންގައި ހުރި ކަމުގެ ހުށަހެޅުމާއި ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން ނިޔާކުރުން އެދިފައިވާ ބަޔާނުގައި ބަދަލުކުރުމަށްފަހު ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކެވެ. މިންވަރު ފާހަގަކުރެވޭތީ އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ވަނީ ޚިލާފު ނަގައި ބަޔާންކޮށް ގޮތް ބުނެފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

51. މިމައްސަލައިގެ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚް އަދި ވަގުތު ސާބިތު ކަނޑައަޅައި ނުލާ ކަން ނެތެވެ. އޭނާއާއިމެދުވެސް ފުރަތަމަ ހާދިސާ ހިނގާފައިވަނީ، އޮގަސްޓް މަހުގައި ކަމަށް ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚް ބުނެފައެވެ. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ބަޔާން[50] ވެސް އޮގަސްޓް މަހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބުނި ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚުގެ ބައިގައި އެއްވެސްކަމެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ސާބިތު ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚް ބަޔާންކޮށްފައި ނެތުމަކީ މިދައުވާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އޮތް ހުރަހެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެމެވެ.

---

[49] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު [redacted] (15 އޮގަސްޓް 2017)

[50] 21 ނޮވެމްބަރު 2015 ދުވަހު އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަޔާން

ނިންމި ގޮތް

52. އަދާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާހާތުން 32 (ތިރީސް ދޭއް) ދުވަސް ބަންދުގެ ކުރިއަށްދިޔަކަން ފިޔަވަޅުތަކެއް އަމާޒުކުރެވުނު، އެ މުއްދަތަކީ އަމާޒުން އަނިޔާވެރި މުއްދަތެއްކަމަށް ދަލީލުކުރެވޭ، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާ ހާލަތުގެ މައްސަލަ އެންމެއި އަދާ ކުރިމަތިވާނެ ދައުލަތުން އިޢުތިރާފް ނުކުރާކަމަށެވެ.

53. އަދާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާހާތުން ފާހަގަ ދުވަސް ފުރިހަމަވުމުގައި، މި މައްސަލައިގައި ބަލާބަލާފައިވާ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ބަޔާންކުރާ ގުޅިގެން ވަކިވަކި ދައުލަތުން އެކަށަވަރު މާނަ ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުތަކުން ސާބިތުކުރުމުން، މައްސަލައިގެ މައްސަލައިގާ ކުރިއަށްދިޔަ ބަންދުގެ ފިޔަވަޅުތައް އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާ ހާލަތުން އެދުނުން، މައްސަލައިގެ މައްސަލަ ކުރިއަށްދިޔަ ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންދިޔަ މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް، އެ ބަންދަށް އިތުރު ފިޔަވަޅު ނުހިފުނުކަމަށް ސަރުކާރުން އަންގާފައިވެއެވެ.

54. އަދާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާ ހާލަތު ވަކިވަކިކޮށްފައިވާ އިތުރު ދުވަސް ފުރިހަމަވުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުށުގެ ނިންމުން ފިޔަވަޅު ވާރުތަ މިންވަރާއި ބަޔާން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަދި އަދާގެ ސިވިލްގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގައި، މި މާއްދާގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ) ގައި ބަޔާންގެ މައްސަލަ އަދާ ކުރިއަށްގެންދިޔައީ، އެފަދަ ކުރިން ކުރުމުގެ ސާބިތުވާ ބަޔާންކުރުމުގައި ނުވާނަމަ، އެ ބަޔާން ކުރިމަތިވާ އަދާ ފިޔަވަޅުގެ އިސްތިއުނާފު ދައުލަތުގެ، މި ދައުލަތާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްދިޔަ ކުރިމަތިވާ އަދާ އިސްތިއުނާފު ހައްދުފާހާތުން ކުރުމުގެ ކުރިމަތިލާ ފެންނަކަމެވެ.

55. ބުނެވިދިޔަ އެންމެހައި ކަންތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މި ހާލަތުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެންމެހައި [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ހުރަހެއްނެތީ، ދިނުމުގެ ޢުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ނިންމީމެވެ.

56. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު:

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޙާނާގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

57. ފަނޑިޔާރު ޢިމްރާން ފަހުމީގެ ރައުޔު:

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޙާނާގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންނަމަ، މިސްލު ބައްލަވާއިރު ސާބިތުވާ އެއްޗެއް ނުވުމުން، [redacted] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 211/[redacted]/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙުކުމަކީ، ޝަރީޢަތް ޙުކުމެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 24 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް، 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން [redacted]ގެ މައްޗަށް އިތުބާރުކުރެވޭ މަގުފަހިވެއްޖެ ކުރި ކުށުގެ ޝަރީޢަތްތަކުގައި ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގައި، ޤާނޫނީ ސާބިތުކުރެވޭ ދަޢުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކާ މިންވަރަށް ސާބިތުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކަމުގެ އިތުބާރު ގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން [redacted] 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމުގެ ޙުކުމްކޮށް، މި މުއްދަތުން ޖެއްސި މި މަޙްކަމާގެ ބަންދުގައި ހުރި ދުވަސް އުނިކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ހުށަހެޅުމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރެއްވީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ނިންމެވީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

---

* ނޯޓު: މި ޤަޟިއްޔާގެ އިސްލާހުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 24 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތެވެ.